GAZETA LWOWSKA.

We Czwartek **Nro. 178.** 6. Listopada 1817.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd kraiowy Galicyyski, wydał co do podatków, w teraźnieyszym roku woyskowym opłacać się maiących, następuiące pisma okólne:

I.

Luboć Rząd użył środków, aby przez zmnieyszenie etatu woyskowego i cywilnego, publiczne wydatki ze zwyczaynymi przychodami zrównać, i luboć żniwo tegoroczne tak obfitem było, przecież niepomyślne skutki poprzedzaiących lat nieurodzaynych, osobliwie zaś w niektórych Prowincyach skutki żniw roku przeszłego źle wypadłych, sprawiaią niemożność zmnieyszenia wydatków rządowych do tego stopnia, żeby takowe bez dalszego nałożenia podatków nadzwyczaynych w następuiącym roku woyskowym opędzić, a przez to, szczere życzenie Nayiaśnieyszego Pana, iakie troskliwość o dobro Poddanych na Jego prawdziwie oycowskie serce wkłada, do skutku doprowadzić można było.

Jakkolwiek przykro iest Nayiaśnieyszemu Panu od swoich wiernych Poddanych ieszcze dalsze wymagać ofiary, przecież był przymuszony naywyższym Reskryptem, przez prezydialny dekret Kancelaryi nadworney z dnia 7. Października r. b. tuteyszemu Rządowi kraiowemu udzielonym, nayłaskawiey rozporządzić, że w roku woyskowym 1818 podwóyny podatek gruntowy wraz ze 100 procentowym dodatkiem, tym samym sposobem, iak na rok 1817 wypisany był, trwać, i że oprócz tego podatku na opędzenie potrzeb woyskowych reluicya liwerunkowa i przydatek woyskowy, a na zapłacenie koni w roku 1812 drogą rekwizycyi wziętych, osobny dodatek płacony bydź ma.

Co do podatku gruntowego, maią go Dominia i gromady poddańcze całkiem w ten sam sposób, i w tych samych ilościach, iak w roku woyskowym 1817 uiszczać, a Urzędy i Kassy cyrkułowe są obowiązane o to starać się, ażeby ten podatek w ustanowionych terminach punktualnie do Kassy rządowey wpłynął. Co się zaś reluicyi liwerunkowey, tudzież dodatku woyskowego, i owego na zapłacenie koni tycze, te kwoty będą natychmiast na Dominicale i Rusticale podług złotego podatkowego, zwykłym dotąd sposobem rozłożone, i osobne tabelle subreparty ryne Urzędom i Kassom cyrkułowym dla dalszego uwiadomienia Dominiów i gromad doręczone, podług których zatem pod tkuiący wypadaiące na nich kwoty, w tych samych terminach, iak zwyczayne podatki, złożyć obowiązani będą.

Nakoniec czyni się ieszcze ta uwaga, że chociaż to naywiększem życzeniem Nayiaśnieyszego Pana było, aby wyżey wyszczególnionych przydatków podatkowych dla opędzenia potrzeb rządowych, od swoich wiernych Galicyyskich i Bukowińskich Stanów na zgromadzeniu seymowem przez postulata żądać, przecież do pozostania na rok woyskowy 1818sty ieszcze przy dotychczasowym sposobie wypisywania podatków, spowodowały Nayiaśnieyszego Pana te ważne przyczyny, że Stanom drugie zgromadzenie się chciał oszczędzić, i że nowo-obrany Wydział Stanów ieszcze w zupełney działalności nie iest, a zatem wcale niezwłocznym rozkładem podatków, ieszcze trudnić się nie może; przytem raczył iednak Nayiaśnieyszy Pan to dodać, że na przyszłość wszystkie rozpisywania podatku gruntowego, zawsze przez formalne postulata do zgromadzonego Seymu nastąpią.

We Lwowie dnia 21. Października 1817.

(Następuią podpisy.)

II.

Naywyższym dekretem Kancelaryi nadworney z dnia 3. Października r. b. ogłoszonem zostało, że Nayiaśnieyszy Pan naywyższem pismem gabinetowem z dnia 25. Września r. b., podatek klassyczny z 50 procentowym przydatkiem, podług trwaiących dotąd ustanowień, a podatek osobisty podług wymiaru, w Patencie pod dniem 1. Czerwca 1816 wydanym, ustanowionego, po 30 kr. w monecie konwencyyney od każdego podstkuiącego, na rok 1818sty rozporządzić raczył; co się niniejszem do powszechney wiadomości z tym dodatkiem podaie, że co do podatku klassycznego wraz z 50 procentowym przydatkiem podług dotąd zachowywanego sposobu, a co do podatku osobistego całkiem według przepisu Okolnika z dnia 15go Listopada roku przeszłego Nro. 52081, i z dnia 21. Stycznia r. b. Nro. 2714 postępować należy.

We Lwowie dnia 21. Października 1817.

(Następuią podpisy.)

Wiadomości zagraniczne.

T u r c y a.

Wiadomości z Konstantynopola pod d. 25. Września, są następuiące:

„Tak w ludwisarni, iako też w prochowych młynach pod Konstantynopołem, pracuią żywo pod dozorem znanego Czelebiego Effendego, a robotników zachęcaią do pilności przez stosowne podarunki pieniężne."

„Od Wielkorządcy Egiptu przybyło dwóch Tatarów do Konstantynopola, którzy przynieść mieli wiadomość o nowych zwycięztwach, odniesionych nad Wehabitami w Arabii. Tych Tatarów ozdobiła Porta futrem honorowem."

„Publiczny stan zdrowia mało co polepszył się w Konstantynopolu, a w Perze, w samem mieście i dzielnicach onegoż, zdarzały się ieszcze nowe przypadki zapowietrzenia. Do wielkiego Greckiego szpitalu przy siedmiu wieżach, przyprowadzono w przeciągu miesiąca 58, do takiegoż szpitalu w Perze 133, a do Ormiańskiego tylko 3 zapowietrzonych. Cesarsko-Austryacki Internuncyusz, Baron Stürmer, znaydował się ieszcze w wiosce Belgradzie, lecz myślał około 15. Października do Pery powrócić."

„Między papierami straconego Kurda Osmana Baszy, znaleziono skrypt Ormiańskiego wexlarza iego na 4000 kies (2 miliiony piastrów). Gdy go Fiskał Porty pokazał, przeląkł się Ormianin tak dalece, że omal paraliżem ruszonym nie był. Sądzę iednak, iż przy teraźnieyszem, tak bardzo w oczy biiącem bogactwie Narodu Ormiańskiego, i ten miliionowy Ormianin znaydzie środki do zapłacenia Porcie tego długu."

Kraie Barbaryyskie.

Potwierdza się ze wszystkich stron ta wiadomość, że Dey Algierski dnia 3. Września zamordowanym został. Paryzki dziennik rospraw donosi o tym wypadku z Algieru pod d. 16. Września co następuie:

„Uważano tu od miesiąca przeszło niespokoynego ducha w milicyi Tureckiey, i rozchodziły się trwożliwe dla Deja wieści, a ón ostrzegany o spisku przeciw sobie, wierzyć temu nie chciał. Aliści dnia 3go raniutenko 300 żołnierzy Tureckich przyciągnęło z hałasem pod pałac Dejówski, gdzie Dey obradował z Ministrami swoimi, oprócz morskiego, który był na swoiem stanowisku. Dey kazał straży wystąpić pod bronią, i posłał rozkaz Ministrowi morskiemu, aby mu przybył na pomoc. Nadszedł ten rozkaz po niewczasie, a straż pałacowa, składaiąca się z 60 ludzi, była za słabą do dania odporu buntownikom, a zatem łatwo pierwsze bramy przebyli. Wyszli do nich Ministrowie i wielu Officerów pytaiąc się, o coby im szło, przyrzekaiąc zadosyć uczynienie. Ale ten krok był nadaremny. Odpowiedzieli, iż tylko chcą, aby Omar nie był Dejem. Kazał ich ten Xiążę wpuścić, a w tem 30 nayzapalczywszych wpadło w głąb pałacu, nie bez obawy iednak zasadzki. Czekał na nich Omar spokoynie w nadziei, że ich uśmierzy. Nie chcieli go słuchać. Wtedy Omar dobył pałasza, chcąc go się bronić; lecz nie mógł podołać tylu buntownikom. Ci porwali go, wywlekli na dziedziniec i udusili, a inni w znaczney liczbie rozbiegłszy się po mieście, wykrzyknęli Dejem Alego Hodszę, w tryumfie nosili, i w kilka chwil po zgonie poprzednika iego, do pałacu Dejowskiego wprowadzili."

Ministeryalna gazeta Londyńska Kuryer opisuiąc niektore zgrozy, których się Barbaryyczyki przeciw okrętom kilku Narodow dopuścili, dodaie na końcu co następuie: „Zapewniaią nawet, że główny artykuł traktatu, zawartego między Rządem Angielskim, a Dejem Algierskim, zgwałconym został, i że różnica między teraźnieyszą a przeszłą niewolą w tem się tylko zawiera, iż ieńców nie prowadzą iuż więcey w kaydanach do roboty. Jeżeli to iest prawdą, tedy Angliia będzie musiała użyć powagi swoiey; bowiem gdy domagała się zniesienia niewoli Chrześciian, żądała tego nie tylko dla siebie, lecz dla całego Swiata, a zatem musi nalegać na to, aby warunki, do których Barbaryyczyków przymusiła, dopełnianemi były. Nie życzemy sobie pewnie tego, aby Rząd Angielski był zawsze iedynym obrońcą sprawy powszechney; ależ ieżeli Dey Algierski zgwałcił istotnie traktat, który wraz z Lordem Exmutem podpisał, tedy z tego, choćby owo zgwałcenie tyczyło się tylko powszechnego dobra innych Narodów, wynika dla Anglii obowiązek zaradzenia temu. Naypewnieyszym środkiem byłby związek morski, aby tych barbarzyńców albo zniszczyć, lub też, ile razy iakową Europeyską banderę obrażą, natychmiast ukarać.

Wielka Brytaniia.

Gazety Londyńskie ogłosiły treść propozycyi N. Cesarza Rossyyskiego względem powściągnienia rozboiów morskich na wszystkich prawie morzach. Tyczą się naprzód rozboynikow Barbaryyskich i Tureckich, którzy napastuią szczególniey okręty na środziemnem morzu; Narody więc, maiące posiadłości nad tem morzem, utrzymywać maią stosowne eska-

dy w pewnych stanowiskach, iako to Anglija przy Gibraltarze, Malcie i wyspach Jońskich; Francya przy Marsylii i Smirnie w Lewancie; Austrya przy Tryjeście i Wenecyi na morzu Adryatyckiem; Hiszpanija przy Majorce, a Neapol przy Sycylii. Te 9 stanowisk maią mieć z sobą związek, i dla łatwieyszego skutku zostawać pod wspólnem naczelnem dowodztwem, które mogłoby bydź oddano iakiemu Admirałowi Angielskiemu. Wszystkie Mocarstwa Europeyskie pierwszego rzędu maią wezwać Portę i Kraie Barbaryyskie, aby się zrzekły rozboiów, zagrażaiąc w przeciwnym razie spaleniem Algieru, Tunis i Tripolis, i założeniem tam osad Europeyskich. Dla skłonienia zaś Anglii do przyięcia takowego planu, miano wezwać Deja Algierskiego, aby iey odstąpił miasta Bona z okolicami, gdzieby osadę Angielską założono; co gdyby nastąpiło pozyskałaby Anglija warowne mieysce na brzegach północnych Afryki, bo Zeuta nie nadaie iey wielkiego wpływu do Mocarstw Barbaryyskich. Propozycye te ściągaią się daley do korsarzy Ameryki południowey. Anglija, Rossya, Francya i Hollandya maią się obowiązać do utrzymywania na Oceanie Atlantyckim przepisaney liczby okrętów woiennych, ktoreby okręty neutralne od napaści rozbóyników zasłaniały. Tym końcem taki okręt powinienby mieć paszport w ięzyku Łacińskim, i opłacać oznaczoną ilość pieniędzy, a za to wymienione wyżey Mocarstwa zabezpieczyłyby go od napaści rozbóyników, i wynagrodziłyby mu poniesioną szkodę. W końcu proponuie Rossya, ażeby Danija pobierała część cła na Zundzie, i za to morze Baltyckie od wszystkich rozboiów zasłaniała; podobnyż obowiązek miano włożyć na Szwecyę względem Kattegatu, z zastrzeżeniem, aby Szwecya nie wybierała żadnego cła, lecz zostałaby tylko uwolnioną od składek pieniężnych na użycie innych kroków przeciwko rozbóynikom morskim. Nic atoli dotąd nie ogłoszono urzędownie o powyższych propozycyach.

Oprocz tego, donoszą też gazety z Londynu pod d. 14. Października co następuie:

„Dnia 10go Października przybył tu goniec z listami od Lorda Cathcart, Posła naszego w Petersburgu, poczem wkrótce odprawiła się rada gabinetowa. Wypadek ten, połączony z wiadomością umieszczoną w odebranych wczora listach z Rewla pod d. 11. Września, iż tameczna eskadra, złożona z 5 okrętów liniiowych i kilku fregat ma niezwłocznie wyyśdź pod żagle, sprawił tu wielkie wrażenie, i iest przedmiotem licznych domysłów o iey przeznaczeniu. Spokoyność atoli Rządu naszego w tey mierze, iest niewątpliwym dowodem dobrego porozumienia między obuDworami.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Gazety Londyńskie zwracaią szczególniey uwagę czytelników swoich na artykuł gazety Amerykańskiey National-Intelligencer, ktory zawiera co następuie: „Dway morscy Kommissarze, Kommodorowie Rodgers i Decatur, są teraz w Nowym-Yorku, celem dokonania wszelkich rozkazów wydanych dla wybudowania kilku okrętów liniiowych i dwoch fregat, tudzież dla zakupywania materyałów okrętowych. Domyślamy się, że ci Kommissarze zwiedzę ieszcze przed powrotem swoim porty nasze Portsmucki, Bostoński, Filadelficki i Norfolkski, końcem urządzenia w każdym z tych portów budowy liniiowego okrętu i fregaty. W Norfolku posunięto iuż daleko budowę liniiowego okrętu; do budowy fregaty, gotowe iuż są materyały; zaczęty okręt liniiowy ma mieć dział 74. Sądzą, że działa cięższego będą wagomiaru (kalibru), aniżeli te, które się na okrętach Indepence, Wasyngton i Franklin znaydują. Drzewo budowlane sprowadzaią z Georgii i z Luizyany. Kapitalistom przyrzeczone są wielkie korzyści dla zainteressowania ich tem przedsięwzięciem. Porównywaiąc liczbę i skład teraźnieyszych okrętów naszych z opłakanym stanem okrętów kilku innych Narodów, możemy słusznie liczyć się do rzędu pierwszych Mocarstw morskich. Mamy wszelki powód do wierzenia, że dziewięć okrętow liniiowych z 12stu fregatami i 3ma pływaiącemi bateryami, których utworzenie prawem nakazane zostało, nie będą po ukończeniu swóiem owe ośm milionów kosztować, które przeznaczonemi były do powiększenia zwolna naszey siły morskiey. Marynarka nasza będzie się więc składać z 12stu okrętów liniiowych, 19stu fregat, 8 slopów woiennych i ze stosowney liczby mnieyszych okrętów, oprócz tych flotyllów, które są na ieziorze w pośrodku leżącem. W tey chwili mamy dla strzeżenia brzegów naszych i do innych usług w czynności 3 liniiowe okręty, 3 fregaty, 7 slopów woiennych i wiele małych okrętów."

Taż gazeta (National-Intelligencer) będąca organem Rządu Zjednoczonych Stanów, gani pod dniem 28. Sierpnia sposób, iakim dzienniki Angielskie o środkach Zjednoczonych Stanów, celem pomnożenia ich siły morskiey przedsięwziętych, piszą, zarzucaiąc tymże dziennikom, że zmyślaią albo przekręcaią facta, i że polityczne zamiary Amerykanów w fałszywem wystawiaią świetle. Gdyby się (wyraża pomieniona gazeta) pisarzom owych artykułów udało te namiętności i zasady, które z tak ognistą gorliwością wpaiaią, w Narodzie Angielskim rozkrzewić, albo

Ministerium Angielskie do trzymania się zalecone przez nich polityki przeciwko Kraiowi naszemu namówić, tedybyśmy się nie wahali powiedzieć, że każdy polityk Amerykański byłby obowiązanym kroki Gabinetu Angielskiego z podwoioną bacznością uważać, a Rząd nasz musiałby szpiesznie gotować znaczne środki do boiu, któryby przy takich namiętnościach, przy takich zasadach i przy takiey polityce, nie za długo nastąpić musiał." — Nad tym oświadczeniem czyni gazeta Londyńska Times uwagi następuiące: „Nie możemy o tem przedmiocie nic innego powiedzieć, iak to, że każdy Rząd niepodległy ma prawo używania swoich środkow pomocnych takim sposobem, iaki do obrony swoiey za naydogodnieyszy poczytuie. Ita utere tuo, ne laedas alienum. Gdyby się ktory Kray oscienny do woyny uzbraiał, i gdybyśmy przewidywać mogli zamiar iego w obróceniu przeciwko nam napadu iego, musielibyśmy się podobnież do boiu gotować. Gdyby tenże sam Kray wykonywał plany mądrey ekonomiki i poprawienia wewnętrznego stanu swoiego, musielibyśmy przynaymniey przykład iego naśladować, ieżelibyśmy mu sami wzorem naszym nie przewodniczyli. Z ukontentowaniem iednakże spostrzegamy, że właśnie taż sama gazeta (Amerykańska) dodaie, iż szczęściem Rząd Angielski bardzo mało owego okazał ducha, którymby go pewni redaktorowie gazet Angielskich natchnąć radzi byli."

Z Wassyngtonu donoszą pod d. 3. Września, że Prezydent Stanow Zjednoczonych wkrótce tam przybędzie. Podróż tego Naczelnika Rzeczypospolitey przyniosła naylepsze korzyści, szczególniey dla urządzeń obrony Kraiu. Gdyby Prezydent sam był nie ieździł i nie uważał, musiałby był stanowić według doniesień swoich podwładnych Urzędnikow, któreby go nigdy tak dobrze, iak własne światło iego, oświecić nie zdołały. Do tey pożyteczney podróży podały mu sposobność odpoczynek Kongressu i pokoy, w którym naylepiey od przyszłych napadow zabezpieczyć się można. Podróż ta miała także wpływ naydobroczynnieyszy na obyczaie i towarzyskie stosunki Ludu; ona to podała Prezydentowi sposobność poznania naydokładniey Ludu, któr go pomyślność i naczelny zarząd iego ręku są powierzone. Jego obecność złagodziła wszelkie rozdwaiaiące przesądy i przytępiła ostrze ducha stronnictwa; starał się bowiem Prezydent zgromadzać około siebie Obywateli zdań przeciwnych, którzy dla wzaiemnego szacowania siebie, poznać się tylko potrzebowali. Jakkolwiek bądź zbawiennemi bydź mogą do pewnego stopnia różnice i ścierania się opinii w Kraiu, końcem utrzymania w baczności czynności Władz rządowych i nadania żywości Narodowi, przecież duch stronnictwa wyszedł był w ostatnich czasach z karbow swoich, i wzniecił był nie w iednem mieyscu opłakaną niezgodę."

Niemcy.

Interessa polityczne Królestwa Wirtemberskiego żadney wielkiey nie doznały odmiany. Obywatele dawnego Kraiu nie chcą po większey części upraszać o zaprowadzenie konstytucyi, którey proiekt większość Stanow na ostatniem Zgromadzeniu odrzuciła. Król trzyma się ściśle mądrego swoiego systematu. Nie chce żadney konstytucyi narzucać Narodowi, kiedy iey sam nie pragnie; stara się atoli, aby Poddani iego używali korzyści poiedynczych artykułów wspomnioney konstytucyi. Miasto Sztutgard nie chce obierać nowych Reprezentantów, lubo dawnieysi nie mogą bydź czynnymi, bo przepisaney przysięgi nie wykonali.

Hrabia Malchus, były Minister Westfalski Skarbu, został mianowany przez Króla Wirtemberskiego Wice-Prezesem Izby skarbowey.

Na iarmarku w Lipsku, który się tego roku na S. Michał odprawił, było wielu Żydów i Greków, i w pierwszym tygodniu wiele towarów kupiono. Naywięcey ich sprzedali Anglicy, lubo bardzo tanio. Towary bawełniane Saskie i Szwaycarskie, miały także pokup. Materye iedwabne były bardzo drogie. Towary osadnicze utrzymały się w dawney cenie, to iest, funt kawy 8 śr. gr. a cukru 9 śr. gr.

Królestwo Polskie.

Namiestnik Królewski wydał d. 21. Października rozporządzenie tey treści: że gdyby mianowany Marszałek Seymiku lub Zgromadzenia gminnego dla choroby, lub inney ważney nieprzewidzianey przeszkody nie mógł pełnić tego swojego urzędu, tedy w takim przypadku Marszałka Seymiku zastąpić ma pierwszy z rzędu obecnych na tymże Seymiku Sędziow Pokoiu właściwego Powiatu, zaś Marszałka Zgromadzenia gminnego ten Sędzia Pokoiu, którego do tey czynności upoważniony tym celem Kommissarz obwodowy wezwie.

Oprócz tego uwolnił Namiestnik Królewski w skutku przedstawienia Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi 11stu Obywateli od urzędu Marszałkowstwa seymikowego, a 4rech od Marszałkowstwa zgromadzenia gminnego, i w mieysce onychże innych mianował.

Dnia 23. Października otworzonym został w Warszawie Instytut głuchoniemych pod dozorem X. Kanonika Falkowskiego, który w tym celu kosztem Rządu zwiedzał podobne instytuta zagraniczne.